

CURTIS
SITTENFELD

AMERICAN WIFE

*Inšpirované príbehom
prvej dámy USA*

CURTIS
SITTENFELD

AMERICAN
WIFE

Príbeh prvej dámy USA

NOXI

Copyright © 2008 by Curtis Sittenfeld
Translation © 2014 Hana Tichá
Cover © 2014 Emil Křížka
Slovak edition © 2014, 2014 (elektronická verzia) by NOXI, s. r. o.
Všetky práva vyhradené.

Z anglického originálu American wife
preložila Hana Tichá.
Redakcia: Kristína Piatková
Korektúra: Zuzana Vrábelová
Obálku navrhol Emil Křížka.
Vydalo vydavateľstvo NOXI, s. r. o., v Bratislave v roku 2014
ako svoju 83. publikáciu v elektronickej podobe.
Prvé vydanie
Počet strán 592

ISBN 978-80-8111-220-1

Pre Matta Carlsona,
môjho amerického manžela

OBSAH

Prológ	9
ČASŤ PRVÁ Amity Lane 1272	II
ČASŤ DRUHÁ Sproule Street 3859	103
ČASŤ TRETIA Maronee Drive 402	275
ČASŤ ŠTVRTÁ Pennsylvania Avenue 1600	453

American wife je príbeh voľne inšpirovaný životom prvej dámy Ameriky. Možno v ňom rozpoznať jej manžela, jeho rodičov a istých prominentných členov prezidentskej administratívy. Všetky ostatné postavy v knihe sú výsledkom autorkinej fantázie, rovnako ako udalosti s nimi spojené.

PROLÓG

V júni 2007, Biely dom

UROBILA SOM veľké chyby?

V posteli vedľa mňa spí manžel, jeho dych je hlboký a vyrovnaný. Na začiatku nášho manželstva, úplne v prvých týždňoch, keď chrápal, som zvykla vysloviť jeho meno nahlas a keď zareagoval, ospravedlňujúco som ho poprosila, aby sa otočil na druhú stranu. Netrvalo však dlho, kým mi naznačil, aby som ho jednoducho odstrčila. Žiadny rozhovor v tomto prípade nebol nutný, a preto nechcel, aby som ho budila. „Iba ma prevráť,“ povedal a uškrnul sa. „Daj mi poriadne tvrdý štuchanec.“ Znie to hrubo, ale naučila som sa to.

Dnes však nechrápe, preto ho nemôžem viniť z mojej nespavosti. Rovnako ani teplotu v izbe (devätnásť stupňov v noci a dvadsaťjeden cez deň, keď tu ani jeden z nás takmer nie je). Generátor bieleho šumu diskkrétne bzučí zo svojho miesta na polici a rolety so závesmi sú zatiahnuté tak, aby nás držali v tme. Záujem o bezpečnosť je prítomný v našich terajších životoch každodenne. Stali sa rutinou a nie raz som si pomyslela, že musíme byť oveľa viac zabezpečení ako typický pár strednej triedy na predmestí. Oni majú alarm alebo možno teriéra Jacka Russella, bodový reflektor v jednom z vonkajších rohov domu, my máme sniperov a helikoptéry, pancierové autá, raketomety a ostrostrelcov na streche. Riziko v našom prípade je síce väčšie, to áno, ale stupeň ochrany je neporovnateľne vyšší – niekedy až absurdný. Tak ako v mnohých iných situáciách, aj v tejto som si povedala, že je to

pre naše postavenie, že sme jednoducho symboly. Na tom, kým sme ako jednotlivci, záleží len málo. Hanbila by som sa, ak by som si mala pripustiť, že všetky tie výdavky a úsilie sa vzťahovali na nás samotných. Ak nie my, opakujem si, potom by niekto iný zohrával tú istú úlohu.

Už niekoľko nocí mávam problémy so spaním. Nie je problém ísť do postele – pociťujem všetky normálne stupne únavy, nedostatok pozornosti, ktorý sa stáva dôraznejším s každou ďalšou polhodinou po desiatej večer, a keď vlezem pod prikrývku, kým je môj manžel ešte v kúpeľni alebo si prezerá noviny, rozprávajúc sa so mnou cez izbu, obvykle niečo po jedenástej zaspím. Keď príde za mnou do postele, jemne ma pohladí a ja sa preberiem zo sna. Povieme si vzájomné *ľúbim ťa* a v tomto okamihu viem, že niečo podstatné je stále medzi nami, že naše telá v tme sú to, čo je pravdivé. Všetko ostatné – publicita, povinnosti a kontroverznosti – je len výmyslom a predstieraním. Keď sa však prebudím o druhej v noci, bojím sa, že opak je pravdou.

Nie som si istá, či budiť sa o druhej je lepšie alebo horšie, ako budiť sa o štvrtej. Na jednej strane si môžem dovoliť luxus pocitu, že ešte časom znovu zaspím, na druhej strane, noc mi takto príde príliš dlhá. Obvykle som premýšľala o minulosti – o ľuďoch, ktorých som kedysi poznala a už odišli, alebo o ľuďoch, s ktorými sa môj vzťah zmenil na nepoznanie. Je toho tak veľa, čo som zažila a nikdy by som si to nebola pomyslela.

Ohrozila som dnes môjho manžela ako prezidenta? Urobila som niečo, čo som mala urobiť už pred mnohými rokmi? A možno som urobila oboje, a to je ten problém – že viem život v opozícii k nemu samému.

ČASŤ PRVÁ

Amity Lane 1272

VLETE V ROKU 1954, tesne predtým, ako som nastúpila do tretej triedy, si moja stará mama zmýlila Andrewa Imhofa s dievčaťom. Sprevádzala som ju do obchodu s potravinami. V to ráno, keď sa dočítala v románe o srdci palmy, sa jej zmocnila túžba tiež ho vlastniť a vzala ma na prechádzku do mesta. Boli sme v oddelení s konzervami, keď sme narazili na Andrewa s jeho mamou. Keďže boli generačne rôzneho veku, Andrewova mama a stará mama neboli priateľky, ale poznali jedna druhú spôsobom, akým sa ľudia v Riley vo Wisconsine poznajú. Andrewova mama bola tá, ktorá sa k nám priblížila, namierila rukou na svoj hrudník a prihovorila sa starej mame: „Pani Lindgrenová, som Florence Imhofová. Ako sa máte?“

Andrew a ja sme boli spolužiaci od prvej triedy, ale sotva sme si pozreli do očí. Obaja sme mali osem rokov. Kým dospeláci rozprávali, Andrew vybral plechovku hrachu a držal ju upevnenú medzi dlaňou a bradou. Premýšľala som, či sa teraz predvádza.

Nastal okamih, keď ma stará mama chcela predstaviť. „Alice, pozdrav pani Imhofová.“ Ako ma naučili, podala som ruku. „A to je isto vaša dcérka,“ pokračovala stará mama a ukázala na Andrewa, „ale nemyslím si, že viem jej meno.“

Nasledovalo ticho, počas ktorého sa podľa mňa pani Imhofová rozhodovala, ako opraviť starú mamu. Napokon sa dotkla pleca svojho syna a povedala: „Toto je Andrew. On a Alice sú v rovnakej triede.“

Stará mama zažmurkala: „Povedali ste Andrew?“ Dokonca potočila hlavu. Natočila ucho tak, akoby bolo pre ňu ťažké počuť, hoci viem, že nebolo. Vyzerala, že chce svojvoľne odmietnuť možnosť ospravedlniť sa, ktorú jej pani Imhofová ponúkla, a tak som ju chytila za ruku a ťahala dole, až kým nemala tvár tesne vedľa mojej a pošepkala som jej: „Starká, to je chlapec!“ Nikdy dovtedy mi nezišlo na um, žeby Andrew vyzeral ako dievča – Andrew Imhof mi v tej dobe chodil po rozume len veľmi málo. Pravdou však bolo, že mal neobvykle dlhé riasy, ktoré lemovali jeho orieškové oči, rovnako aj svetlohnedé vlasy, ktoré počas leta vyzerali trochu strapato. Každopádne, jeho vlasy boli na chlapca dlhé len v tomto období a ešte stále boli oveľa kratšie ako moje. Už vonkoncom nič dievčenské nebolo na jeho chlapčenských plátenkách alebo na bielo-červenom károvanom tričku, ktoré mal na sebe.

„Andrew je mladší z našich dvoch synov,“ povedala pani Imhofová a jej hlas nadobudol novú ostrosť, prvý náznak rozčúlenia. „Jeho starší brat sa volá Pete.“

„Je to pravda?“ Stará mama sa konečne zatvárila, že pochopila situáciu, ale nezdalo sa, že by to poznanie urobilo z nej kajúcnicu. Vykročila dopredu a kývla na Andrewa, ktorý ešte stále držal hrach: „Teší ma, že ťa spoznávam. Buď si istý, že moja vnučka sa bude správať v škole slušne. Môžeš mi prísť povedať, ak by sa tak nesprávala.“

Andrew nič nepovedal – nebolo jasné, či nám venoval dostatok pozornosti, aby postrehol, že predmetom sporu je jeho pohlavie – ale zrazu sa rozžiaril. Enormný úsmev so zovretými ústami, taký, čo mylne naznačuje, že som nejaký druh darebáka a že on zo mňa skutočne nespustí oka. Stará mama, ktorá v sebe pestovala celoživotný obdiv pre darebáctvo, mu sprisahanecky opätovala úsmev. Potom, čo sa s pani Imhofovou rozlúčila (naša výprava za srdcom palmy sa ukázala na jej sklamanie, ak nie aj prekvapenie, ako neúspešná), vyrazili sme opačným smerom. Vzala som starú mamu za ruku a pošepkala som jej tónom, pri ktorom som dúfala, že vyznie karhavo: „Starká.“

Vonkoncom nie pošepky mi odpovedala: „Ty si nemyslíš, že to dieťa vyzerá ako dievča? Je vyslovene pekný!“

„Šššš!“

„Dobre, nie je to jeho chyba, ale nemôžem uveriť, že som prvá, ktorá sa takto pomýlila. Jeho mihalnice majú aspoň dva centimetre.“

Akoby na overenie jej tvrdenia sme sa obe otočili. Vtedy sme už boli deväť metrov od Imhofovcov a pani Imhofová, otočená chrbtom, sa nakláňala k polici s tovarom. Zato Andrew sa díval na nás. Ešte stále sa nepatrne usmieval, a keď sa nám stretli pohľady, dvakrát nadvihol obočie.

„On s tebou flirtuje!“ zvolala stará mama.

„Čo znamená flirtovať?“

Zasmiala sa. „To je vtedy, keď sa niekomu páčiš a snaží sa získať tvoju pozornosť.“

Páčim sa Andrewovi Imhofovi? Ak by mi túto informáciu povedal dospelý – a to nie hocijaký dospelý, ale moja prefíkaná stará mama – mala by to byť pravda. To, že sa páčim Andrewovi, neznelo ani vzrušujúco, ani desivo, znelo to hlavne nečakane. Tak som po zvážení túto myšlienku ihneď aj zamietla. Moja stará mama síce vie o niektorých veciach, ale nič o spoločenskom živote osemročných. Veď ani nespoznala, že Andrew je chlapec.

V DOME, v ktorom som vyrastala, sme žili štyria: stará mama, moji rodičia a ja. Z otcovej strany som bola generačne už tretí jedináčik, čo bolo v tej dobe veľmi nezvyčajné. Hoci by som určite ocenila mať súrodenca, vedela som od ranného veku, že to nesmiem spomínať – moja mama prišla o dieťa dvakrát v čase, keď som bola v prvej triede a to boli len tehotenstvá, o ktorých som vedela, lebo k potratu prišlo až v piatom mesiaci. Hoci toto zaťažilo mojich rodičov tichým smútkom, naša rodina sa zdala byť naoko vyrovnaná. Počas večere sme mohli sedieť každý na jednej strane obdĺžnikového stola v jedálni, cestou hore chodníkom do kostola sme mohli kráčať vo dvojiciach, v lete sme si mohli rozdeliť balenie nanukových tyčiniek a mohli sme hrať žolíka alebo bridž. Oboje ma naučili hrať, keď som mala desať, a často sme nimi trávili piatkové a sobotné večere.

Hoci stará mama mala hlučné chvíľky, rodičia boli mimoriadne ohľaduplní a úctiví jeden k druhému a ja som celé roky verila, že takýto režim v rodinách je normálny. Všetko ostatné som vnímala ako odchýlku. Moja najlepšia priateľka z raného detstva bola Dena Janaszewska, ktorá bývala krížom cez ulicu. Vždy ma šokovalo to, čo som pozorovala na Dene, vlastne na všetkých Janaszewských, – hrubosť a hlasitosť. Hulákali jeden na druhého medzi poschodiami a z okna, vyjedali si navzájom z tanierov a Dena s dvomi mladšími sestrami sa neustále chytali a strkali za vrkoče aj za zadok. Vstupovali do kúpeľne, keď bola obsadená. Ešte viac šokujúca ako fakt, že jej otec raz predtým mnou povedal slovo *prekliaty* (jeho presné slová, keď vstúpil do kuchyne, boli „Kto vzal moje prekliate nožnice na živý plot?“), bola skutočnosť, že Dena, jej mama a sestry to ani len nepostrehli.

V mojej vlastnej rodine bol život pokojný. Mama a otec sa príležitostne nezhodli – zopárkrát do roka otec zovrel ústa do pevnej úzkej linky alebo mamine kútiky očí sa stiahli dole s trochu zraneným sklamaním – ale to sa stávalo zriedka, a aj keď k tomu došlo, nebolo potrebné vyjadriť to nahlas. Sotva citeľná nezhoda, či už v úlohe pôvodcu alebo prijímateľa, ich zaboľela dostatočne.

Môj otec mal dva obľúbené výroky. Prvý z nich bol: „Mená a tváre hlupákov sa často ukazujú na verejných miestach.“ Druhý znel: „Čokoľvek si, buď v tom dobrý.“ Nikdy som nepoznala zdroj prvého výroku, ale druhý pochádzal od Abraháma Lincolna. Povolaním bol otec manažérom jednej z pobočiek banky, ale jeho veľkou vášňou – jeho koníčkom, ako by ste, predpokladám, povedali, čo sa zdá byť niečo, čo v súčasnosti nemá veľa ľudí, ak nepočítate surfovanie na internete a telefonovanie cez mobil – boli mosty. Obzvlášť obdivoval majestátnosť mostu Golden Gate a raz mi povedal, že počas jeho konštrukcie dal konštruktör postaviť na veľké náklady sieť, aby dosiahol dostatočnú bezpečnosť. Ťahala sa po celej dĺžke mosta. „Tomu sa hovorí zodpovednosť zamestnávateľa,“ povedal otec, „nestrachovať sa len o zisk.“ Otec pozorne sledoval stavbu dvoch mostov – Mackinac Bridge v Michigane, prezýval ho Všemocný Mac, a neskôr Verazzano-Narrows Bridge,

ktorý mal po dokončení v 1964 spojiť Brooklyn so Staten Island a mal sa stať najväčším závesným mostom na svete.

Obaja moji rodičia vyrástli v Milwaukee a stretli sa v 1943, keď mala mama osemnásť a pracovala v obchode pri továrni na rukavice. Otec mal dvadsať a pracoval v pobočke Wisconsinkej štátnej banky. Nadviazali rozhovor v obchode so sódou a zasnúbili sa v čase, keď mal otec narukovať. Po vojne sa vzali a presťahovali sedemdesiat kilometrov ďalej na západ – do Riley. Mama môjho otca prišla vzápätí za nimi. Otec získal miesto v novootvorenej pobočke v Riley. Mama sa už nikdy znovu nezamestnala. Ako žena v domácnosti mala jemný dotyk – nevyzerala preťažená alebo mrzutá, nikomu z nás nepripomínala, ako veľa urobila. Zašila mnoho z jej a môjho oblečenia, držala dom puntičkársky čistý a vždy mala pre nás navarené. Jedlo, ktoré sme jedli, bolo skôr prijateľné ako lahodné. Dávala prednosť grilovanému steaku, cestovinám či syrovým bochníkom. Učila ma variť jej recepty rezervovaným, suchopárnym spôsobom, nikdy nevysvetľovala, prečo by som ich mala vedieť. Prečo by som ich *nemala* vedieť? Bola nekonečne trpezlivá a zanechávala po sebe malé, milé gestá, pekné stužky alebo mäťové cukríky položené bez komentára na mojej posteli alebo na písacom stolíku, niekedy aj kvet vo váze.

Mama bola druhá najmladšia z ôsmich súrodencov, žiadneho z nich sme nevidali často. Mala päť bratov, dve sestry a len jedna z nich, moja teta Mary, ktorá sa vydala za mechanika a mala šesť detí, prišla do Riley. Kým rodičia mojej mamy žili, cestovali sme za nimi do Milwaukee, ale zomreli jeden po druhom v priebehu desiatich dní, keď som mala šesť rokov, a následne ubehli roky bez toho, aby sme sa videli s mojimi tetami, strýkami a ich deťmi. Môj dojem bol taký, že ich domy boli všetky malé a preplnené, presýtené hašterením detí a zápachom kyslého mlieka. Muži boli úseční a ženy sužované. Nikto z nich sa o nás obzvlášť nezaujímal, čo mi však neprišlo kruté. Čím som bola staršia, tým menej sme sa navštevovali. Mama môjho otca s nami nikdy nešla, hoci nás vždy požiadala, aby sme jej vyzdvihli „slimáka“ z jej obľúbenej nemeckej pekárne. V mojom detstve sa vyskytoval pocit úľavy,

ktorý ma premohol vždy, keď sme opúšťali niektorý z domov mojich tiet a strýkov, pocit, ktorý som sa snažila potlačiť, pretože som vedela, dokonca aj vtedy, že je nekresťanský. Bez toho, aby mi to ktokoľvek v mojej rodine povedal, som pochopila, že mama si vybrala nás. Vybrala si náš spoločný život pred životom jej súrodencov a táto skutočnosť, že si bola schopná vybrať, ju robila šťastnou.

Rovnako ako mama, ani stará mama nepracovala po tom, čo sa presťahovala do Riley, ale ani sa nikdy naozaj nepripojila k udržiavaniu domácnosti. Spätne ma prekvapuje, že jej neúčinnosť nevyvolala u mamy nevôľu, ale skutočne sa zdá, že nie. Myslím, že mama považovala starú mamu za zábavnú – a osobu, ktorá nás zabáva, je ľahké odpúšťať. Počas mnohých popoludní, keď som sa vrátila domov zo školy, som ich našla obe v kuchyni. Mama oddychovala medzi domácimi prácami v zástere alebo s prachovkou cez plece a pozorne počúvala, ako stará mama rozpráva obsah práve dočítaného článku z časopisu o záhadnom vrahovi mafiánovej priateľky v Chicagu.

Moja stará mama nikdy nevysávala, nezametala a len zriedkavo, iba ak moji rodičia neboli doma alebo mama bola chorá, varila. Pripravené jedlo bolo pozoruhodné väčšinou pre jeho nedostatok živín. Celá večera pozostávala z vyprážaného syra a polosurových palacinek. Čo stará mama naozaj robila, bolo čítanie. To bola hlavná činnosť, ktorou trávila svoj čas. Nebolo pre ňu nezvyčajné prečítať celú knihu v priebehu dňa – obľubovala romány, obzvlášť ruských majstrov, ale čítala aj historické romány, biografie a šťavnaté záhady. Celé hodiny a hodiny, každé predpoludnie a poobedie sedela v obývačke alebo na posteli (jej posteľ bola ustlaná a ona dôkladne oblečená), obracala stránky a fajčila palmky. Dosť skoro som spoznala, že domáci pohľad na starú mamu, čo bol pohľad mojich rodičov, nebol jednoducho len to, že je múdra a ľahkomyselná, ale že jej múdrosť a ľahkomyselnosť sa prepletali dokopy. To, že vám vedela porozprávať všetko o kliatbe diamantu Hope alebo o kanibalizme vo vlaku Donner Party, neznamená, že by sa mala hanbiť, že má takéto znalosti, ale nebol ani dôvod, aby na

ne bola prehnane hrdá. Pikošky, ktoré rozprávala, boli zaujímavé, ale mali len málo spoločného so skutočným životom, s platením hypotéky, čistením panvíc, udržiavaním tepla v štiplavom mraze wisconsinských zím.

Som si istá, že skôr, ako by mala stará mama odporovať tomuto nie práve lichotivému obrazu o sebe samej, ho vďačne šírila. Viem si predstaviť, že v inej dobe by bola excelentnou literárnou kritičkou v nejakých novinách alebo dokonca profesorkou angličtiny. Ona však nikdy nenavštevovala vysokú školu, rovnako ani moji rodičia. Manžel starej mamy, otec môjho otca, zomrel skoro a stará mama ako mladá vdova musela začať pracovať v obchode s dámskym oblečením. Vyčkávala paničky z Milwaukee, ktoré podľa nej mali peniaze, ale žiadny vkus. Zotrvala v tejto práci do svojej päťdesiatky. Päťdesiat rokov v jej dobe bolo viac, ako je v súčasnosti. Preto sa v istom okamihu presťahovala do Riley za mojimi čerstvo zosobášenými rodičmi.

Stará mama si požíčievala väčšinu knížiek z knižnice, ale niektoré si aj kúpila a mala ich vo svojej spálni na polici, ktorá bola taká plná, že každá priečka obsahovala dva rady kníh. To mi pripomínalo jedno dievča v mojej triede, Paulinu Geisselerovú, ktorej trvalé zuby vyrástli skôr, ako jej vypadli mliečne a ktorá niekedy s nedostatkom akejkolvek nesmelosti otvorila na nás cez prestávku svoje ústa. Stará mama mi takmer nikdy nečítala nahlas, ale zato ma pravidelne brávala do knižnice. Čítala som znovu a znovu knihy od Laury Ingalls Wilderovej, ako aj série od Nancy Drewovej či sériu *Hardy boys*. Stará mama mi často sumarizovala obsah kníh pre dospelých, ktoré čítala, dráždivým spôsobom: *dobře vychovaná vydatá žena sa zamiluje do muža, ktorý nie je jej manželom; po tom, čo sa jej manžel dozvie o tejto zrade, nemá inú možnosť, než sa hodiť do cesty prichádzajúcemu vlaku...*

Takéto zápletky naplnili spálňu starej mamy atmosférou intríg. Vystupňovalo ju pár starostlivo vybraných vecí, z ktorých bola mojou obľúbenou busta Nefertiti na jej písacom stolíku. Bustu jej dala priateľka Gladys Wycombová, ktorá žila v Chicagu. Bola to napodobenina egyptskej busty od sochára Thutmosa. Nefertiti

mala čiernu členku, golier z klenotov a dívala sa dopredu s veľkou vyrovnanosťou. Jej meno, ako mi stará mama vysvetlila, znamenalo *krásna prišielkyňa*.

Vedľa busty boli rámiky s obrázkami. Fotografia starej mamy ako dievčatka v bielych šatách, stála vedľa rodičov v roku 1900 (tak dávno!). Fotografia s mojimi rodičmi na ich svadbe, kde má na sebe otec vojenskú uniformu a mama farebné svadobné šaty (hoci bola fotografia čierno-biela, vedela som to, pretože som sa mamy pýtala, či boli jej šaty levanduľové). Fotografia zosnulého manžela starej mamy, môjho starého otca, ktorý sa volal Harvey a odľahčili ho, ako žmúri do slnka. Napokon tam bola jedna fotografia so mnou, moja fotka z druhej triedy, na ktorej som sa trochu horúčkovo usmievala a vlasy som mala zapletené do dvoch vrkočov.

Okrem kníh, fotografií, busty Nefertiti, kozmetiky a fľaštičiek s parfumom bola izba starej mamy vlastne skôr prázdna. Spala, rovnako ako ja, na obyčajnej jednolôžkovej posteli pokrytej žltou posteľnou prikrývkou, cez ktorú boli v zime navíšané deky. Na stenách nebolo takmer nič a na nočnom stolíku len lampa, knihy, hodiny a popolník. Toto miesto voňajúce po cigaretovom dyme a parfume Shalimar pre mňa znamenalo úžasnú cestu do dobrodružstva, vchodovú bránu do dospelosti. V skryši starej mamy som cítila skúsenosti a vášne všetkých ľudí, ktorých životy opisovali jej romány.

Neviem, či sa stará mama pokúšala urobiť ma čitateľkou vedomie, ale dovolila mi vybrať si ľubovoľnú z jej kníh, dokonca aj tie, pri ktorých som mala malú šancu porozumieť im (začala som čítať *Portrét dámy* v deviatich rokoch a vzdala som to po dvoch stranách) alebo tie, ktoré by mi mama zakázala, keby o tom vedela (v jedenástich som nielenže dočítala *Peytonov hrad*, ale okamžite som to prečítala znovu). Moji rodičia nevlastnili takmer žiadne knihy s výnimkou sady Encyklopédie Britannici v gaštanovej väzbe, ktoré sme mali uložené v obývacej izbe. Otec odoberal rileyské ranné a večerné noviny, *Rileyského obyvateľa* aj *Rileyského posla*, rovnako ako *Esquire*, hoci stará mama čítala tento časopis

oveľa dôkladnejšie ako on. Mama nečítala a do dnešných dní si nie som istá, či z nedostatku času alebo záujmu.

Keďže som bola dcérou bankového manažéra, verila som, že sme dobre zabezpečení. Až po tridsiatke som si uvedomila, že takýto pohľad by žiadny dobre zabezpečený Američan nezdíeľal. Riley bolo presne v strede Benton County. V Benton County sa nachádzali dve konkurenčné továrne na syr – Fassbinderova továreň vonku na ceste De Soto Way a továreň White River Dairy, ktorá bola bližšie k mestu Houghton, hoci množstvo ľudí, čo v nej robilo, stále bývalo v Riley. Riley malo s takmer štyridsaťtisícimi obyvateľmi oveľa viac atrakcií a výhod, vrátane kina. Mnohí z rodičov mojich spolužiakov pracovali v jednej z tých dvoch tovární. Ostatné deti pochádzali z drobných fariem a zopár aj z veľkých. Freddy Zurbrugg, ktorý sa rozosmial v tretej triede na učiteľkinom slove *klavirista* tak silno, až plakal, žil na štvrtej najväčšej farme na mlieko v štáte. Avšak, žiť v meste mi prišlo aj tak rozhodne kultivovanejšie, ako žiť na vidieku. Mesto Riley lemovala zo západu rieka Riley, komerčná zóna bola na juhu mesta a obytné ulice smerovali na sever hore kopcom. Ako dieťa som poznala mená všetkých rodín žijúcich na Amity Lane. Weckwerthovci – ich syn David bol prvé bábätko, ktoré som držala v rukách. Noffkovci – ich kocúr Zeus ma do krvi poškriabal, keď som mala päť rokov a vštepil do mňa celoživotnú antipatiu k mačkám. Cernochovci – počas loveckej sezóny vešali na strom pred ich domom zastreleného jeleňa. Protestantský kostol, do ktorého sme chodili, bol na Adelphia Street. Moja základná škola aj nižšia stredná škola, obe v rovnakom areáli, sa nachádzali šesť blokov od nášho domu. Školu dokončili síce v 1948, ale ešte stále mala prívlastok *nová*. Keď som do nej v 1959 nastúpila, bola najväčšou budovou v meste. Obrovskú tehlovú štruktúru držalo spredu šesť masívnych korintských stĺpov a bola na pohľadniciach, ktoré sa predávali v meste. Všetko, čo si pamätám, bolo, že Riley malo okolo dvadsaťpäť štvorcových kilometrov a potom všade okolo sa tiahli polia, prémie, pastviny, vlnité kopce, bukové a javorové lesy.